

1. Introductie

Het college is bezig om didactisch coachen in te voeren in de hele school. Daartoe nemen een aantal docenten vanuit de OB en de BB van het VMBO deel aan het startjaar van didactisch coachen.

2. Didactisch Coachen

Didactisch coachen is een planmatige en doelgerichte wijze van coachen (vragen stellen, aanwijzingen geven en feedback) door de leraar, waarin hij /zij het denken van de leerling stimuleert, op een manier die motivatie verhogend en leer bevorderend werkt. Scholen staan voor de opdracht hun onderwijs zo in te richten dat leerlingen hun talenten maximaal kunnen ontplooiën. Dat vraagt nogal wat van de docenten. Zij zullen naast de traditionele bekwaamheden, andere bekwaamheden moeten ontwikkelen en leren inzetten.

Bij didactisch coachen wordt er van uitgegaan, dat mensen al heel veel kwaliteit in huis hebben en dat je hen kunt helpen die kwaliteit uit te bouwen. Dat geldt voor iedereen op school.

De methode Didactisch Coachen is gebaseerd op de laatste theoretische inzichten over leren en feedback geven en is in de praktijk ontwikkeld en uitgewerkt. De ervaring is dat het docenten een instrument in handen geeft om leerlingen systematisch te coachen, feedback te geven en vragen te stellen. En daarbij zowel op proces als op inhoud.

Daarmee is het een hele concrete en praktische invulling van de coachende rol van de docent. Niet zweverig, maar met gevoel voor realiteit en gericht op leren en de voorwaarden daarvoor.

3. Systeemgericht

Uitgangspunt is dat een actief diepgaand en meerjarig maatwerkproces op gang gebracht wordt, waarbij de school zelf steeds een groter deel van training en scholing gaat uitvoeren. Dit betekent dat er op verschillende niveaus in de organisatie een ontwikkelingsproces op gang wordt gebracht. Een proces dat ruimte biedt aan kennismaken met de achtergronden en de systematiek van Didactisch Coachen, aan de vertaling naar de praktijk en (niet in de laatste plaats) aan het leren van de vaardigheden die bij Didactisch Coachen horen:

- De docenten maken in hun les de onderwijskundige vertaling van Didactisch Coachen en leren hoe zij leerlingen (maar ook elkaar) leer bevorderend en motivatie verhogend kunnen coachen en/of feedback geven.
- De schoolleiding leert hoe zij het gedachtegoed van Didactisch Coachen vertaalt naar visieontwikkeling en leiderschap. Zij gaat zich bovendien de vaardigheden eigen maken om Didactisch Coachen toe te passen in de eigen interventies naar docenten en onderwijsondersteunend personeel.
- Er vindt een traject train the trainer plaats, waarbij beeldcoaches worden opgeleid of verder geschoold om de borging van Didactisch Coachen vorm te geven.

4. Opzet van het traject

Om een en ander te bewerkstelligen stellen we een opzet voor die voldoende ruimte biedt voor enerzijds kennismaken met de achtergronden en de systematiek van Didactisch Coachen, en anderzijds veel mogelijkheden biedt voor de vertaling naar de praktijk van deze aanpak.

In deze aanpak stellen wij de volgende aanpak voor 2014 -2015 voor:

- Gezamenlijke startbijeenkomst Didactisch Coachen, waarbij een presentatie wordt gegeven van de achtergronden en de invulling van didactisch coachen.
- Vervolgtraject voor de 25 medewerkers van het team. Dit traject bestaat uit:
 - een 0-meting (via videoanalyse van een les) + een individueel feedbackgesprek
 - een video-intervisiebijeenkomst in subgroepen van 4 à 5 personen, naar aanleiding van de 0-meting, of -zo mogelijk-, aan de hand van nieuwe beelden.
 - Vervolg plenaire bijeenkomst
 - “kunst afkijken”, dat bestaat uit coaching on the job
 - Video-intervisie naar aanleiding van “kunst afkijken”
 - een voortgangs-meting (via videoanalyse van een les) + schriftelijk feedbackverslag waarin iedere deelnemer progressie- en discrepantiefeedback krijgt op zijn/haar vooruitgang in Didactisch Coachen
 - een gezamenlijke slotbijeenkomst, waarin iedere deelnemer aan anderen laat zien wat hij/zij geleerd heeft van dit traject voor zijn/haar eigen meesterschap
- overleg over de voortgang en aansluiting van het traject met een te vormen stuurgroep of projectgroep.
- deelname van beeldcoaches van de school aan het traject: Didactisch Coachen voor ervaren beeldcoaches, op locatie of in Zeist. Dit is al geregeld.

Bij de startbijeenkomst, de plenaire vervolg bijeenkomst en de slotbijeenkomst zijn gecombineerd met het VMBO-TL-team.

Het vervolg van het traject wordt in overleg met de school later – op basis van het leerproces en de bevindingen in de school – nader afgestemd.

5. Toelichting van de onderdelen:

Gezamenlijke startbijeenkomst van een dagdeel

Deze bijeenkomst is bedoeld om te motiveren, inspiratie op te doen en het thema inhoudelijk uit te werken.

Op inhoudelijk niveau wordt een start gemaakt met Didactisch Coachen. Er wordt zowel theoretisch als praktisch input gegeven over de achtergronden, werkwijze en systematiek van de methode. Ook wordt de opzet van het traject toegelicht.

Gezamenlijke vervolgbijeenkomst van een dagdeel

Inhoudelijk vervolg op de startbijeenkomst om de puntjes op de i te zetten.

0-meting (via videoanalyse van een les) bij alle docenten en een individueel adviesgesprek per docent

Na de startbijeenkomst gaan de deelnemende docenten (1^e tranche) aan de slag met het uitproberen en toepassen van Didactisch Coachen in hun lessen. Iedere docent wordt gefilmd in de les (uit te voeren door de school zelf) op een moment dat zij leerlingen aan het begeleiden zijn. Over de wijze van filmen ed. krijgen de uitvoerders van school van V&F Onderwijs Consult nadere instructies. De films worden opgestuurd aan V&F Onderwijs Consult, die vervolgens een analyse maakt van de leer bevorderende interventies van de docent.

Voor iedere docent wordt een feedbackverslag van de bevindingen gemaakt.

Vervolgens worden de bevindingen met iedere docent afzonderlijk besproken in een individueel feedbackgesprek, uit te voeren door de teamleider en externe ondersteuner. De docent bepaalt daarna voor zichzelf waarmee hij/zij aan de slag gaat en legt dit vast.

Video-intervisie (1)

Er vindt een eerste video-intervisiebijeenkomst plaats met de externe trainers. In deze bijeenkomst wordt een verdiepingsslag gemaakt met Didactisch Coachen. Er wordt extra input gegeven om vanuit de Didactisch Coach bril naar videobeelden te kijken en er worden instrumenten en oefenvormen aangereikt om het Didactisch Afkijken nieuwe impulsen te geven. De beelden van de 0-meting worden gebruikt, of nieuw te filmen beelden (afhankelijk van de mogelijkheden van de interen beeld-coach).

Coaching on the job / Kunst afkijken: iedere docent wordt gecoacht in de eigen klassensituatie. Hij wordt a) gefilmd door de externe trainer en b) de externe trainer functioneert als rolmodel voor de docent (doet het voor / de docent filmt de trainer) en daarna c) worden de rollen weer omgedraaid en probeert de docent uit wat hij/zij de externe trainer zag doen.

Video-intervisie (2)

In een video-intervisiebijeenkomst worden de ervaringen gedeeld (met behulp van beeld). Er wordt progressie- en discrepantiefeedback gegeven aan iedere deelnemer en iedereen formuleert voor zichzelf een nieuw voornemen.

Voortgangs-meting (via videoanalyse van een les) bij alle docenten en een individueel adviesgesprek per docent

Net als bij de 0-meting wordt iedere docent nogmaals gefilmd in de les, de leer bevorderende interventies worden geteld vanuit zowel kwantitatief als kwalitatief perspectief.

Voor iedere docent wordt opnieuw een feedbackverslag van de bevindingen gemaakt, waarin duidelijk afleesbaar is hoe de docent professioneel is gegroeid in Didactisch Coachen.

Slotbijeenkomst

Tijdens een gezamenlijke slotbijeenkomst met alle docenten van de school presenteert iedere deelnemer zijn of haar leerervaringen. Bij deze bijeenkomst zijn de maatjes en de schoolleiding aanwezig.

Procesbegeleiding van de teamleiders en (video)coaches van de school

Een dergelijk ontwikkelingstraject vraagt om goede sturing, monitoring en begeleiding vanuit de school. Juist om bij alle activiteiten zo goed mogelijk aan te sluiten bij dat wat er in de school en leeft is het noodzakelijk dat er van meet af aan met een stuurgroep wordt gewerkt en dat de externe ondersteuner in de stuurgroep een goed aanspreekpunt heeft.

De stuurgroep vormt een afspiegeling van het team. Zij bestaat uit iemand van de schoolleiding, en enkele deelnemende docenten uit de verschillende teams van de school. De externe ondersteuner(s) participeren als betrokken buitenstaanders en inhoudelijke professionals in de stuurgroep.

Rollen en taken van de stuurgroep:

- leiding geven aan het traject
- klankbordfunctie
- stimuleren en organiseren
- (mede) voorbereiden van de bijeenkomsten
- terugkoppeling van de stand van zaken t.a.v. van het implementatieproces

De stuurgroep komt bij elkaar ter voorbereiding, terugkoppeling en tussentijdse evaluatie van de verschillende bijeenkomsten.

Na de laatste bijeenkomst komt zij nogmaals bij elkaar voor de jaarevaluatie en het opstellen van het vervolgplan van aanpak